

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Széchenyi-utca SIMON-ház Kuna József ut
kereskedésével szemben.

HIRDETMÉNYEK,

előfizetési pénzek és a hirdás körüli panaszok
valamint a lap szelemi részét illető
minden közlemények ide intézendők.

Érmentetlen levelek csak ismert kzeketől
fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÜ PART KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre
postán küldve

Egész évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy hóra	1 frt — kr.

Hirdetési díj:

Öt-hasaspetitsor egyszeri beiktatásért 5kr.
Bélyeg minden hirdetésért külön 30 kr.
Nyitótér 4 hasábos petitsorért 20 kr.
Hirdetést vagy reklámot magában foglaló
ajánlat sora 50 krajczár.

XVI. évfolyam 1889.

Debreczen. Hétfő Május 13.

94. szám.

Itt világhossz kell.

(t.) Két napig gondolkodtunk fölötté:
irjunk-e vajjon arról a kaszinói lakomá-
ról, a melyen Károlyi István gr. Szilá-
gyi Dezsőt per Ön olyan nagyon meg-
tisztelte, sőt kifejezést adott még annak
a véleményének is, hogy Szilágyi Dezső
„nem hivány gyöngye báb,“ hanem férfi
a talpán, de a mely kifejezés arra a gon-
dolatra késztet sokakat, vajjon nem e Ti-
szával szemben lett ez föllhozva, míg el-
lenben az ellenzéki urak nagyon is sze-
retnének vele bábuzni. — Ismételjük
hogy két napig gondolkodtunk fölötté,
irjunk-e, ne irjunk-e, de mert a közvéle-
ményt nagyon kezdi foglalkoztatni ez a
mozzanat, nem térhetünk ki előle.

Mondják, hogy Szilágyi Pozsonyba
megy, vagy talán már el is ment, hogy
megválasztását megköszönje s ez alkalmal-
mal nyilatkozzék. Őt is feszélyezi
már a dolog, tiszta bort akar önteni a
pohárba; de hogy az a tiszta bor milyen
lesz és melyik pártnak fog izleni, arról
— elég különös — különbözők a véle-
mények.

Sok mindenféle verzió kering itt, de
valamennyiben az a legesudalatosabb, hogy
még az ellenzék sem hiszi, hogy Szilágyi
Dezsőt Tisza Kálmán akarná fölhasználni
eszköz gyanánt. Ez a föltevés annyira
megszűnt, hogy ma már nem hallani róla
egy kukkot sem, míg azt a másikat,
hogy Szilágyi Dezső egy olyan kártya-
a melyet az ellenzék tart kezében, szél-
tében-hosszában beszélik.

Az ellenzék udvarlása Szilágyi De-
zsővel szemben annyira föltünő, hogy
akarva, nem akarva ráviszi az embereket
erre a gondolatra. Azt mondják: Tisza-
ához ment férjhez, de szive az ellen-
zéké, és az ellenzék annál inkább ostrom-
olja most ezt a szívet, mert a Tisza
kontójára teheti. A mig Szilágyi az ellen-
zéké is lehetett volna, addig jobban tet-
szett az ellenzéki férfiak az Apponyi

magnási hozomány, de a mióta Szilágyi,
névleg legalább, a Tiszác lett, azóta azt
tartja az urfi: Nem kellett feleségnek,
annál inkább kell szeretőnek.

Egy másik verzió szerint Szilágyit
bizonyos körök erőltették távezavállalásra,
hogy bevigye vele a Tisza-kormányba
a trójai lovat.

Hogy ezek közül a föltevések közül
melyik tetszik jobban Szilágyinak?

Hát mi azt hisszük, hogy egyik sem,
sőt a legtisztességesebb az a harmadik
föltevés, hogy: a Tisza lobogója alá lép-
vén, őszinte férfiasággal sorakozott a
szabadelvű miniszterek csoportjához és
Tisza vezetése alatt fog küzdeni, nevez-
tessék bár ellenzéki szótár szerint esz-
köznek. — Ámde ez a föltevés ellilgato-
tt s annál hatalmasabban szong a má-
sik kettő: hogy Szilágyi Dezső robbantó
szándékkal lépett a miniszteriumba.

A világ nem ismeri Szilágyit, nem
tudja róla, hogy ő testestől-lelkestől gent
léman, a kihez nem férhet az ilyen fölte-
vésnek még árnyéka sem, annál megdöb-
bentőbb azokra nézve, a kik ismerik: hogy
miért hát ez a vakmerőség az ellenzék
részéről? Miért ez az udvarlás, ha nincs
remény? Kompromittálási szándékból?
El akarják venni a Szilágyi hitelét? Tünk-
re akarják tenni, hogy soha ne állhasson
többé az utjokba fölemelt fejjel? Avagy
ki akarják csavarni és eldobni majd, mint
a citromot?

Hátha meg az ismerősei előtt is ha-
sonló kérdések merülnek föl, hogy lehes-
sen neheztelni a tökéletesen tájékozatlan
közvéleményre, a mely csak a látottak
és hallottak után indul? Mert hiszen ősz-
tönszerűleg érzi minden ember, hogy itt
most intrika foly. Tiszát nem képesek
megbuktatni nyíltan, hát meg akarják
buktatni cse' szövév utján, s a dologban a
legvérlázítóbb, hogy a drégelyi csizmadia
szerepére egy Szilágyi Dezsőt szemeltek
ki; mert hogy kiszemelték, azt tisztán
látja az egész ország.

Hát valóban ideje, hogy Szilágyi
Dezső akár Pozsonyban, akár másutt,
jelleméhez híven és minden félremagya-
rázhatás nélkül nyilatkozzék; mert olyan
ember, mint ő, egy pillanatig sem tűrheti,
hogy minden föltől ment egyéniségét
ilyen föltevésekkel mázolja be az ellen-
zéki mérsékeltetetlen vágy a kormány
után, a mely már semmi eszköztől sem
riad vissza.

A miniszteriumok új beosztása. Az egyes
szakminiszteriumok hatáskörének új beosztá-
sáról szóló törvény — mint a „Bud. Corr.“
értesül — legfelsőbb szentesítést nyert. Szap-
páry gróf földmívelésügyi miniszter és Baross
kereskedelmi miniszter az egyes osztályoknak
egymásután való átvétele tárgyában az egyik
miniszteriumból a másikba, beható tanácsko-
zásokat folytattak és most már egy vegyes
bizottság fogja ezen hivatal-áthelyezéseknek
gyakorlati keresztülviteli módokat megál-
lapítani. Az illető osztályok a levéltárnak
saját hatáskörüket érintő részét is átvisszik
az új szakminiszteriumba.

A magyar országgyűlés munkálatai. A
„Pol. Corr.“ budapesti levelezője a következ-
zőket jelenti: Parlamentáris körökben azt
hiszik, hogy a költségvetési tárgyalás ezután
gyorsan lefoly, miután az ellenzék Tisza
Kálmán iránti gyűlöletét a miniszterelnökség
tétélel kielégít és a többi csoportok tété-
lel a miniszterelnök személyét még sem
lehet a vitába oly könnyen bevonni. A költ-
ségvetés után valószínűleg csak az igazság-
ügyi és a talajajvitási hitelről szóló tör-
vényjavaslatok fognak tárgyalatni, aztán
pedig az országgyűlési ülészek befejeztetik,
hogy a delegációk üljenek össze, melyek va-
lőszínűleg június 12-dikére fognak egybe-
váltatni.

Képviselőválasztások. Szombaton az új
bányai kerületben Szapáry Gyula gr.
földmívelésügyi minisztert, Pápa Péter
Lajos pénzügyi államtitkárt egyhan-
gual képviselővé választották.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Oda vág a nap...

Oda vág a nap az
Erdő tetejére,
De bele nem szállhat, — nem fogadja be a
Lombos erdő szíve,
Lombos erdő mélye.

Ugy ég egész nyáron,
Könyörgő sugára! ...
De a büszke erdő tagadólág int csak
Koszorus fejével
Esező szavára.

A szegény sugarat
Van, ki szánja mégis ...
Én járok ki hozzá, s elmondom neki hogy
Egy kis lány szívével,
Ép úgy vagyok én is! ...

... Lesz e még az erdőn,
Virág hervadása?
Kihült őszi napnak bágyatag sugárán,
Levél sárgulása,
Őszi lomb hullása?

S lesz-e, lesz-e elég
Könyve a felkőnek,
— Hát nekünk, hát nekünk? — elsiratni sorsát,
A szegény sugárnak,
A szegény erdőnek?!

Szabolcska Mihály.

A protekció.

— Novella. —

Írta: Csöregh Gyula.
(Folytatás.)

Csakhogy nehezen lehet ám az olyan
embernek két ezer forintot keríteni, a kiről
mindenki tudja, hogy fűnek fának adós. Cse-

lényi Jenőnek is szomorúan kellett ezt ta-
pasztalni. Nem akart akadni a kollegái kö-
zött jótállója, mert azokkal nem valami jó
lábón állott különben sem. Ki tudja, hogy ez
a bolondos ember nem akad-é össze megint,
valakivel s aztán ug' lepuffantják, hogy
sirva törülheti a szemét utána a jótállója?

Bizonyos ugyan, hogy Bozóthy kinevezeti
rövididő alatt tanácsosnak, de míg innen el-
megy, addig is sok minden megtörténhetik.
Aztán meg forduljon a protektorához. Csak
egy szót kell szólni a feleségének s menten
aláír a váltónak Bozóthy.

Cselényi Jenőt nagyon bántotta ez a
kiméletlen bizalmatlanság. S e miatt is a kis
feleség lakolt meg. Kedvetlen volt egész na-
pokon át, folyton a pénz szerzéséről beszélt
s szidta az embereket, kibek annyi jó ér-
zés-sincs mint az utolsó kutyában.

Végre anyósa is megsokalta a dolgot.
— Már látom, nekünk kell hozzá fog-
ni! Ez az ember maholnap meghalondul a
miatt a pénz miatt. Mit gondolsz? Kérdé a
fiatal nőtől.

— Mit tegyünk? — válaszolt az aggo-
dalmmal.

— Azt hiszem legjobb volna Bozóthy-
val beszélni, hogy szólna erről Jenőnek, s ő
maga ajánlná föl a kezessége.

— Nem nem! ha Jenő megtudná, bizo-
nyosan megneheztené. De meg most is me-
nyivel adósai vagyunk már.

Pedig ezen segíteni kell; ez így tovább
nem maradhat. Soh'sem láttam ilyen különös
embert.

— Oh, ne bántsd édesjő anyám! hi-
szen mi vagyunk minden bajának az oka. —
Nem nem, mondá határozottan, Bozóthyhoz
semmiestre sem fordulhatunk. Mit gon-
dolsz? A világ nyelvtétől jó az embernek
örizkedni.

A fiatal nőnek most ütött eszébe legelő-
szőr ez a gondolat s szinte megdöbent, mikor

tovább kezdett róla gondolkozni. A milyen
bolond a világ, bizony még valamit találnak
róluk beszélni. Mikorazonban e gondolatát
közölte öngyűlöletével az esküfölkacagott.

— Eredj már te bohó gyerek! Csak nem
gyanusitasz engemet?!

— Isten ments, sőt! — tiltakozék
ellené: hanem nem mondta tovább, hogy ma-
gát érte alatta.

Cselényi azonban csak nem tudott nyu-
godni. Szabadulni akart ettől az adósságtól
s annyival is inkább, mert már ugy vette
észre, hogy a kollegák megint gyanusan fo-
gadják ezt a szándékolt előléptetést. Neki
pézt kell ha a pokolból is.

— No ezt már mégsem tűrhetjük to-
vább, — fakadt ki végre öngyűlöletével, — félre
kell tenni minden szegényt. Férjednek, ha to-
vább is így tart ez az izgatott állapot, vége
lesz maholnap. Okvetlen beszélni kell ömél-
tőségával.

Csakhogy a méltóságos ur is éppen
most tudott távol lenni. Valamerre a vidéken
járt s legfeljebb egy hét múlva fog vissza-
térni. Ezt kísértette meg elenvenni a fiatal
asszony; hanem öngyűlöletével rögtön kész volt
a válaszzsal.

— No várunk addig míg megjön. S az-
tán vagy én vagy te megbeszéljük vele a
dolgot. — Majd fölkeressük a lakásán,
hogy ha nem találja mindjárt megátogatni
bennünket.

— Oh anyám! — oda menni hozzá?!

— Ej, van is abban valami! A családja
Abbaziában van s csak nem félsz talán egy
oly tisztességes, becsületes öreg ur embertől,
a ki atyád lehetne?!

— Csak nem gondoltod, hogy én ke-
ressem föl?!

— Hát talán ide hívassuk, mikor ne-
künk rá szükségünk?!

— De Jenő tudta nélkül.

— Ugyan no te kis bohó gyerek. Lát

Országgyűlés.

Budapest, május 11.

A képviselőház mai ülésén, legelőször
Gromon Dezső rektoriálta Kaa s Ivor
br. tegnapi beszédének a csángótelepítésre
vonatkozó megjegyzéseit. Ezután folytatták a
belügyminiszterium költségvetésének tárgya-
lását s a tegnap megkezdett színházi vitában
felszólalt Pázmándy Dénes az operaház
bérbeadását sürgetvén. Beniczky Ferencz
államtitkár az állami kezelés mellett szólalt
föl s nagy tetszés mellett emelte ki operahá-
zunk vezetésének új irányát, mely magyar
nemzeti operaház létesítésére törekszik. Fen-
vessy Ferencz, elismerését fejezte ki ugy
az operaház, mint a nemzeti színház vezetése
iránt. Vissler, Fenyvessy által félreértett
szavait igazán helyre, Komlóssy Ferencz
mondott néhány antisemita izetlenséget; mig
Irányi Dániel a színházak erkölcsiellenessége
ellen panaszkodott. Baross Gábor minisz-
ter az egész ház helyeslésétől kisérve bélye-
gezte meg Komlóssy kitételeit, ezután a
színházak nemzeti és erkölcsi jelentőségét fej-
tegetve, megjelölte azt a középutat, a melyen
a színházak vezetésében a közönség igényei
és a művészet igényei között haladni kell.
Kiemelte a nemzeti színház magyarosító ha-
tását, hangsúlyozta, hogy a nyugati cultura
magaslatán kell tartanunk fővárosi színházai-
nkát s a kormány figyelméről biztosította
ugy a vidéki színészetet, mint a nemzeti
színház nyugdíjintézetét. Komlóssy Fe-
rencz, előbbi izletlenségére még egyszer
ráduplázván, Baross Gábor miniszter röviden
újbol felszólalt; majd Dárdai Sándor elő-
adó védelmezte azt az álláspontot, mely a
színházakat a belügyminiszteriumban akarja
meghagyni. Még Györv Elek s ismételtén
Baross miniszter és Irányi Dániel föl-
szólalván, a színházi vita véget ért s a szin-
házakat a cultusminiszteriumba bekebelezni
őhajóit indítványokat a ház többsége elvetette.

A betegápolási költségvetés tételénél Kaa s
Ivor báró azou sérelmekre hívta fel a kor-
mány figyelmét, a melyeket e ezimen a fővá-
ros szened s sürgette a fővárosban egy or-
szágos kórház felállítását. Baross miniszter
ismertette azou sok nehézséget, melyekkel a
betegápolási díjak behajtása jár s kilátásba
helyezte a sérelmeknek a körülményekhez
képest való orvoslását.

Eles vita fejlődött ki a fővárosi rendőr-
ség tételénél, hol Pázmándy Dénes több
reform behozatalát sürgette, Szederkényi

szik, hogy még egészen gyerek vagy ...
No, de nem szólok senmit ... Hiszen nem
muszáj mindent a férjem uraimék orrára
kötni! ... Először dohogni fog egy kicsit,
aztán megvizsgáztatódik. De meg ugy sem
tudja meg, hogy Bozóthy kitől ballotta, hogy
pénzre van szüksége. Magam fölkeresém, de
bizonyosan tudom, hogy a te szavadra jobban
hallgat. Hiszen ezerszer bebizonyítottá, hogy
ugy szeret, mint saját gyermekét! S utó-
végre férjes nő vagy! Egész más az, ha még
leány volnál! — tette hozzá megnyugtató
hangon öngyűlöletével.

A fiatal nő a sok ellenvetésre végre is
ráállott.

— De istenen! — ha Jenő valahogy
megtudja!

— Ugyan kitől? Bozóthy majd eligazít
mindent szépen, ugy hogy sohasem tudja meg.
Csak bizzuk azt ő reá!

VI.
Szegény kis feleség! alig tudja rávenni
a fejét erre a lépésre. Mégis nagy dolog az,
ha egy fiatal nő férjhez megy látogatóban,
ha mindjárt öreg ember is az a férfi. Nagy
ég! mit szól hozzá a világ, ha valaki meg-
találná látni?!

Öngyűlöletével minden ékesszólását, min-
den rábeszélő tehetségét elő kellett venni,
hogy elhatározásra bírassa az aggdó
fiatal nőt.

— Ugyan no! ne légy már gyerek!
Férjes nő vagy; csak nem félted magad?

— Hogy lehet ilyesmit gondolni is?!

— válaszolja a fiatal asszony szemrehányó
tekintetel vetve anyjára, — csak nem kép-
zeled talán, hogy én ... Ej, nem megyek.

— Jól van hát te gyerek! elszóltam
magamat. Csak légy nyugodt. Bozóthy az
éjjel ért haza s ma valószínűleg nem megy
hívatalba. Talán fölkereshetnéd déltájon. —
Hadd lenne Jenő meglepetve, midőn holnap
Bozóthyval találkozik.

Nándor és Győri Elek pedig felpanaszolták, hogy a belügyminiszter a közl. mult utcazi zavargások ügyében „nándori brutalitás” tárgyában ígért jelentését nem terjesztette be. Baross miniszter kijelentette, hogy semmi oly tény nem constálthatott, mely bármely rendőri közeg ellen fegyelmi vizsgálatot involválhatott volna, sőt a rendőrség igen méltánylandó szolgálatot tett a főváros poárságának. — Harsulyozta, hogy a jogállam kidegészítő része a rendőrség s annak tekintélyét ócsárlással megrontani épen a jogrend érdekében nem szabad. — Győry Elek azzal vádolta a kormányt, hogy a rendőrök kibágásait el akarja tusolni; azt mondta, hogy az eljárás csak fölbátorítja a rendőröket újabb brutalitásokra s a közönséget elkeseríti. Baross, újabb felszólalásában visszautasította a vádakat, fehérvott mindenkit a házban és a házon kívül, hogy concret panaszával álljon elő a redőrség ellen s biztosította, hogy teljes satisfactiót kap s rámtatott arra, hogy a Győry Elekhez hasonló felszólalások csak azon elemeket hatoritják föl, melyek a főváros állandó veszedelmét képezik. Győry Elek személyes kérdés czimén hosszas és éles polemikába akart ezután bocsátkozni a miniszterrel, mire az elnök kénytelen volt tőle megvoni a szót, a mit a szélső ellenzéknek rosz néven vettek azok, kik a házasbányok respectálásával nem sokat szoktak törődni. A belügyi tárca kötségvetésének tárgyalását ho nap folytatják.

Az ülés végén Vargics Imre intézett interpellációt a pénzügyminiszterhez, több temesgyei község érdekében, hogy ezek az inségi kölcsönök méltányosabb feltételek me lett törlesztessék.

Külföld.

A hármas szövetség elleni mért erős támadások voltak az olasz kamarában. Imbriani irredentista keit ki nemcsak a hármas szövetség, de Ausztria-Magyarország ellen is, gazdasági helyzetével foglalkozva, támadta meg a hármas szövetséget, sőt a királyságot is, határozottan a nép esetleges lázadásával fenyegetőzte.

A czár és a lengyelek. Egy Oroszországból hazatért angol parlamenti tag azon hírt beszéli, hogy Varsóban előkészületeket tesznek a czárnak lengyel királyi koronázására. A szertartás olyan lesz, mint I. Sándor koronázása alkalmával. Az ország kormányzásában is megszűnt egy idő óta a régi durvaság. Angol politikai körökben ebből azt következtetik, hogy Oroszország háboru esetére megakadályozni azt, hogy ellenségei segítségét nyerhessenek a lengyel lakosság orosz gyűlölete által. III. Sándor czár neje és gyermekei kíséretében e hó végén Varsóba érkeztek. Tekintettel erre a körülményre, sietve tatarozták, tisztították a Lazienki- és Brulovszkiféle királyi kastélyokat és a lengyel operát. A csapatok északról és keletről Varsó felé nyomulnak előre.

Vasut Derecskének és Nagy-Létának.

— Értekezlet Derecskén. —

Az érdekeknek tömérdek szála fűzi Derecske és Nagy-Léta vidékét Debreczenhez. Kereskedelmileg, gazdaságilag mindkettő ide

Olyan félelemmel, olyan aggodalommal indult utnak a fiatal nő, mint a milyet nem érzett még soha. Utközben minden pillanatban visszaakart fordulni s bizony nem vitte más előre, mint az a határtalan szerelem, mit férje iránt érzett. Szegény Jenő! az utóbbi napokban olyan szomorú, izgatott volt; neki mint az életben hűségese társának kötelesség volt utána ltni, hogy férje egyszer valahára megszabaduljon ez izgatott élettől s az aggodalmaktól.

Egész testében, lelkében remegett, mikor Bozóthy lakására megérkezett. Érezte, hogy nem helyesen cselekszik; félt, maga sem tudja hogy mitől, de már késő volt visszafordulni, már úgy is meglátták belépni a házába s már nyílik is az ajtó, mit épen a miniszteri tanácsos ur nyit fel előtte.

Oh, a mint erre az arcra tekintett, a vér hült meg az ereiben. Mohó kíváncsiság; láztól égő kielégületlen vágy; a förtelmes kéjenc sivár tekintete volt az a pillantás, a mi a vén ember szemében fölvilant, mikor észrevette a fiatal nőt. Hanem ez csak egy másodperc tized részéig ha tartott; a következő pillanatban megint az a jóságos, szelid tekintetű öreg ur állott előtte, a kiből második atyját volt alkalmá megismerni. Nyájasan fogta meg a kezét, szeliden moolyogva kérdezte, hogy minek köszönheti ezt a váratlan szerencsét, a mire sohasem számtott életében.

A fiatal női igyekezett leküzdeni félelmet, aggodalmait és izgatottságát, de az előbbi tekintet úgy bevéődött emlékébe, hogy irtózáttal gondolt helyzetére. Most kezdett már világossá lenni előtte, hogy miért járt annyit hozzájuk a vén ember; mi okozhatta a párbajokat; miért keresi férje olyan lázasan a kétezer forintot. Ez okok összevetése megmagyarázta előtte, hogy mit jelentett az az előbbi ocsmány tekintet. Csak nem megsejdelült az irtózáttal gondolatok sulya alatt. Nem, nem fog kérti le semmit. Talál valami okot, a mivel kiment látogatását.

(Folyt. köv.)

tartozik. Terményeiknek legjobb, legbiztosabb piacza Debreczenben van és a vidékek fogyasztási szükséglete is innen látatik el. Alapos megfigyelések, gondos statisztikai számok egybegyűjtése és egybevetése után, a közönségnek, az érdekeltségnek ösztönserűleg jött ohajtása és törekvése mellett, szakemberek is ezéiba vették e vidék helyi forgalmának könnyű és olcsó közlekedési eszközt nyújtani. Realis alapot találtak a Debreczen-felé irányuló vasut kiépítésére. Nem ezeken a szakembereken mult, hogy még eddig gőzvonat nem robot erre felé is a buja zöld vetések között. Eddig az érdekeltség nem mutatkozott hajlandónak a maga részéről olyan mérvű áldozatok meghozatalára, melyek egy helyi érdekű vasut létesítéséhez föltétlenül megkívánhatnának. Egyfelül ez volt oka az elmaradásnak és egyéb természetű, többek között általános forgalmi érdekekre való tekintetek másföli.

A régi eszme újra felmerült, a tervezettség megint felszínre került, de szűkebb körben és bizonyos tekintetben — egészségesebb, a viszonyoknak inkább megfelelő irányban. — Könyves Tóth Mihály és Rószler Richárd mérnök urak egyelőre mellözve a debreczen-b. újfalu összeköttést, csupán egy Derecskéig vezető vasut létesítését vették terbe és kezdetük meg arra az előmunkálatokat. — Még pedig, szintén eltérve a régi tervtől, nem helyi érdekű, hanem közuti jellegű vasutat terveznek, mely jóval olcsóbb ug. felépítésében mint kezelésében az ugynevezett helyi érdekű vasutaknál és annak a czélnak, melyet egy vasut hivatva van szolgálni, a fennálló viszonyok között, ép úgy megfelel, sőt épen ezen viszonyok között csak is ilyen közuti jellegű vasut egy-dül ajánlható kivételre.

— A közuti vasutak olcsó rendszere Magyarországon is kezd terjedni és Baross Gábor közlekedésügyi miniszter, mint a helyi forgalom emelkedésének nagy jövőjű tényezőjét, ezen elterjedést a kormány részéről is igyekszik előmozdítani. — A debreczen derecskei gőzmozdonyu közuti vasut a debreczeni helyi vasutból indul ki — a tervszerint; így a világ-vasut-hálózattal való közvetett csatlakozás is biztosítva volna. — A városi képvisertet elhagyva, mindenütt az országot mentében, közvetlenül a mellett haladna, — csupán M. Pérc-nél hagyta azt el; a hol a falu alatt terveztek, de azután megint visszatér az országot melé. Mike Pérc és Sáránd állomások helyek lennének. Végző állomás Derecske alatt, Debreczen feléi szélen tervezetik. — A költségek finanszírozására tekintélyes pénzesoportok hajlandók vállalkozni, ha a körü belül 4000000 ftnyi építési tőke % részét az érdekeltség törzsrésvényekben átveszi. — Ezen vonal trace-irozása közben hirta fel az előmunkálati engedélyesek figyelmét Bernáth István h-pályai nagybirtokos egy, Debreczen H. Pályai s Nagy Létával összekötő vasutra, melyet az érmelléki vasuttal kombinálva ez előtt néhány évvel azon vidék érdekeltsége szintén erősen pártfogta. De most, mikor az érmelléki vasut Mihályfalva és Várad között épült ki, mikor tapasztalatlilag és a maguk kárára okulva látják a vasut által az érintett városoknak és községeknek nyújtott előnyöket, — az érdekeltség bármily tőle telhető áldozatok árán is vasutat akar és pedig mindenek felvett Debreczen felé, hová anyagi érdekeinek fogva legelső sorban ráváltat és gravitál is. K. Tóth Mihály és Rószler Richárd ezen, több oldalról is kifejezést nyert ohajtáshoz képest akként kombinálták, hogy a debreczen-derecskei vonalból, mint főirányból Sárádnál elágazólag Bagos, Hossza Pályi Monostor Pályi, Vértes érintésével N. Létáig egy szárny vonal építtessék. — Ezen szárnyvonal előmunkálatai még n m tétettek meg ugyan; de azért tájékoztató számításokat ezen irányra nézve is állítottak össze a tervezők.

Bernáth István ur ez előtt 2 héttel a máj. hó 12 dikén Derecskén megtartandó értekezletre hirta össze az érdekelte városok, községek előljáróit és a nagybirtokosokat, hogy ezen vasut vonalak építését megbeszéljék és az életrevaló ügy iránt való hajlamukat kifejezzék. — Az értekezlet tegnap meg is tartott a derecskei községfalánál és olyan eredményt, a mely meglepő és váratlan fordulatot jelez ezen vasut ügy menetében. — Mert a tervezők azon reményben voltak, hogy a már trace-irozott fővonal közvetlen érdekeltsége, különösen pedig a legközelebből érdekelte Derecske közönsége, ha ez uttal nem is tesz pozitív ajánlatot, de hozzájárulási szándékát a költségek viseléséhez ki nyilatkoztatja.

Azonban Derecske város képviselőtestülete ezuttal határozott nyilatkozatot nem tehetett, mután képviselőtestületi közgyűlést még eddig közbejött akadályok miatt nem tarthattak. Ellenben a debreczen-nagy-létai összeköttetés érdekeltsége csaknem teljes számban jelent meg és az értekezletre az ügy iránt lelkesedést, áldozatkészséget hozott. Derecske közsületlenségét ezen tervezet kiviteét illetőleg, nem tekinthetjük és nem is tekinthetjük a községre nézve bizámithatatlannal előnyvel járó vasuti ügy iránti érdekeltségének, hanem olyan váratlan esetek, következményének, melyek a tervezők, s az ügy barátai é ott nemig azt indokolták teszik. Lehetetlen is azt hinnünk, hogy Derecske községvagyonos és érteemes közönsége, a saját érdekeinek helyes felfogásában, a fejlődésére való törekvésben, a haladás iránti érzékben most hátrább állana, mint tíz évvel ezelőtt, a mikor a Möriz Pál által tervezett vasutra egy jelentékeny összeget szavazott meg. —

Derecske közönségéről fölteszszük, hogy nem akar azok példájára jutni, kik a jólét és műveltség hathatós eszközehez, a vasuthoz való jutás első olcsó alkalmát elszalasztják és később, mikor mulasztásuk káros következményei nyomasztó sulyal nehezednek rájuk ahhoz, a mit idejében elszalasztottak, nem juthatnak vagy ha igen, az jóval drágába kerül. Szolgálatnánk példakkal. Jól esett halanunk azt a lelkesedést, melyet Nagy Léta közönsége nevében Marjai Péter tiszteletes ur tolmascolt; fe emelő volt Vértes, a két Pályi készséges hozzá járulása, a mi bizonynyal nem történt volna, ha egy vasut kiszámíthatatlannul előnyös szolgáltatnánk szükségességét nem éreznék. Ez az örvendetes példa és a derecskei intelligencia jó akarata támasztja bennünk a reményt, hogy egy vasut szükségességét még ott is belátják, a hol azt még nem értik és a hol vasutat közvetett országot birtokában feleslegesnek tartják.

A mi Debreczen illeti e kérdésnél, mondhatjuk, Debreczen támogatását ezuttal sem fogja megtagadni az ügytől, érdekelte fel Debreczen és tudja, hogy kötelessége a ve e összeköttetésben álló idéket még szorosabban fűzni magához. Debreczen a tegnaperkezelettel sem maradtott el. Képviselői ott voltak Derecskén: a városi hatóság, az István malom és a sajtó.

Az értekezlet felolvasásáról adjuk a következő tudósítást.

Az értekezleten K. Pérc, Sáránd, Nagy Léta, Hossza Pályi, Monostor Pályi, Vértes községek Debreczen sz. kir. város (ez utóbbi Balogh Mihály főmérnök által) voltak hivatalosan képviselve. Képviseltette magát gróf Csekonics Endre, a debreczeni „István” gőzmalom (Szepessy Gusztáv által); jelen voltak: Bernáth István, Szartory Dezsó, Keresztfaiv Antal, Fráter Gyula főszolgabíró, Leitgéb János, Eder János Jakó Pál stb.

Az értekezlet elnökévé Bernáth István h-pályai nagybirtokos, jegyzővé Rác József h-pályai jegyzőt választotta meg.

Először Rószler Richárd fejtegette a vasutnak szükségességét, azon előnyöket, melyek annak kiépítéséből Derecskére, az átszelt vidékre számmazznak s rövidleiben érintette a tervezetbe utlagosan fölvert sáránd-n-létai szárvonal ügyét, melyre még nincs ugyan e ömunkálati engedély kérvé, de a költségekre és jövedelmzéségre nézve előmunkálat nélkül is lehet számításokat tenni.

Ezután Könyves Tóth Mihály bemutatta a fővonal tervezetét és költségvetését, ismertette annak reményelhető, helyes alapon kiszámított jövedelmzését. Kombinálva ismertette a sáránd-n. létai vonallal együtt való jövedelmzését, mely így jelentékenyen kedvezőbb. A debreczen-n-létai egyenes összeköttetés költségeiről és várható forgalmáról is részletes adatokat terjesztett elő. — Szepessy Gusztáv gőzmalom igazgató érdekes és szakavatott észrevételeket tett a vonat tervezetere nézve. Beszédéből különös figyelmet érdemelnek azok a részek, melyekben a vasuton és a tengelyen való szállítás közti különbséget fejtegette, ami természetesen a vasuti szállítás előnyére megy, mint a mely tetemesen olcsóbb és így a termelőnek jelentékeny nyereséget nyújt. — A vidék forgalmának természetes irányára, a nyugoti irányra hivatkozva, a tervezett vasutak létesítését az érdekeltségre nézve nagy és még ezuttal kiszámíthatatlan előnyökkel bíró szükségességnek jelezte. Roménytét is fejezte ki, hogy ez a vasuti összeköttetés, mely a vidékeknek annyira érdekében áll, létesülni is fog.

Eder János ez. kanonok plébános igen melegen nyilatkozott a vasutról és hálvaló ajánlotta az érdekelteknek, első sorban a derecskeieknek, hogy a kinalkozó alkalmat el ne szalasztsszák. Id. Szóke József derecskei birtokos hasonló értelemben szólott.

Az értekezlet ezután a n-létai összeköttetés felteét felteét tanácskozott. Marjai Péter n-létai lelkes Nagy-Léta összes közönsége nevében és képviselőiben kijelentette, hogy ok a legnagyobb lelkesedéssel fogadták a vasuti összeköttetést és azért a legnagyobb áldozatra készek.

A nagylétai összeköttetést illetőleg eszmecsere folyt a felett, hogy Nagy Léta vajjon egy, már évekel ezelőtt tervezett egyenes vonal szerint, melynek trace-irozását K. Tóth Mihály annak idejében el is készítette, vagy pedig a debreczen-derecskei vonalból Sárádnál kiágazólag nyerjen vasuti összeköttetést?

Az értekezlet eredménye az lett, hogy az érdekeltség köréből bizottság alakult azon feladattal, hogy a vasut létesítéséhez szükséges további lépéseket megtegye, tanulmányozza egyszerűsind azt is, hogy vajjon az egyenes irányu létai összeköttetés létesítéséből, mely rövidleib ugyan, — de kisebb vidéket, kevesebb népességgel öel fel, vagy pedig a debreczen-sáránd-n-létai irány építtessék ki, a mely pár kilométerrel hosszabb ugyan, de több községet érint, jövedelmzésége nagyobb, így az építés pénzügyi málletei könnyebben és előnyösebben eszközölhetők és ezenkívül, — a mi fő — Derecskének a vonalhoz csatlakozását könnyű megoldással lehetővé teszi. A bizottság következőleg alakult meg: elnök: gróf Csekonics Endre; alelnökök: Bernáth István és Szepessy Gusztáv; tagok: György Endre, Dr. Király Ferencz, Marjai Péter, Fisch Ignác, Kiss Gábor, Barna Péter, Vincze Pál, Szartory Dezsó, Thoubt István, Paksy Albert, Keresztfaiv Antal és Fráter Gyula. A bizottság ígéretet tett,

hogy a lehető legrövidebb idő alatt működését minden irányban megteszi és minden befolyását fölhasználja, hogy azon érdekelteket is, a kik még eddig nem nyilatkoztak, az ügynek megnyerje.

A vidék érdekében, mely eddig nélkülözni kénytelen volt, a jóközlekedést, nagyon kívánatos, hogy egy a debreczen derecskei, — mint a nagylétai összeköttetés minél előbb létesüljön; hogy a bizottság működését az a siker kövesse, mely egy termékeny és az életképesség annyitényezőjével bíró vidéket közvetlenül összeköttetésbe hozza a világkereskedéssel.

Napi hírek.

Dr. Zelizy Dániel Debreczenben az illustris férfiak száma ismét megfogyott egygyel. Ma reggel megdőbentő hatással terjedt el a hir, hogy Dr. Miskolczi Zelizy Dániel Debreczen tiszteletreméltó orvosi karának egyik kitünősége, a törvényhatósági bizottság tagja, a szabadvü pártnak egyik rendíthetetlen híve, Debreczen-monografiájának szakavatott tollu szerkesztője tegnap este jobb létre szenderült. Hosszu idő óta ágyhoz szegzte egy súlyos betegség és nem engedte meg, hogy lejobbjainkkal együttesen buzogjon a közügyek előmozdításában. De hát a Hiób-hir mégis meglepett mingyájunkat, mert az utóbbi időben egészsége visszatérően volt és polgártársai nagy örömmel üdvözölték, a mint ismét megjelenhetett a mult heten közöttük. A közigazgatási bizottság ülésén részt vett és ott egy fontos iuniványt terjesztett elő gondos okadatozás kíséretében a járványos betegségekben meghalt egyének statisztikai kimutatása tárgyában. Ez volt utolsó szereplése a nyilvánosság előtt, egy olyan ügyben, a közegészségügyben, melyert olyan nemes lelkesedéssel küzdött sajátban, gyűléstermekben és társadalmi téren. Régi betegsége ismét erőt vett rajta és az élet delén álló férfit leverte a halál, — melynek sűrű öldökölési ellen a debreczeni társadalmat jól kifejezített közegészségügyi intézményekkel törekedett fölvertetni. — Halála nagy veszteség általában a debreczeni közügyekre és a szakirodalomra nézve; de legnagyobb vesztesége a közegészségügynek, — melynek érdekében az országos közegészségügyi egyesület debreczeni fiókját is megalakította. — Retrajzi adatait, melyet avatottabb toll van hivatva egybeállítani és abból példányképet állítani a polgári erények gyakorlására, következkében állhatjuk össze. Dr. Miskolczi Zelizy Dániel 1847-ben született Bihar-Szápon, a hol atyja ref. lekipásator volt. Alsóbb iskoláit a debreczeni kollégiumban végezte. Az orvosi tanfolyamot a bécsi és budapesti egyetemen hallgatta, a hol főleg a vegytan volt kedvezet tantárgya. — Bécsben Oppolezer világhírű orvos-tanárt hallgatta. Debreczenben 1875-ben telep tett meg, a hol azóta folytonosan a legtevékenyebb szerepet viszi a közélet terén. — Kétszer nősült; de mindkét nejt korán kiragadta a halál szerető karjai közül. E két házasságból 3 gyermeke származott, kik most árva állanak a jó és gondos apa ravatalánál: — Az irodalomnak ismert, tekintélyes munkása volt. Irodalmi munkái: „Vihar a gyermekkor felett”, „Emlékszed dr. Kátay Gábor felett”, különféle kisebb-nagyobb sazkészű értekezések a közegészségtan köréből, statisztikai dolgozatok stb., részint önálló kötetekben, részint a napilapokban és szakfolyóiratokban jelentek meg. Lapunknak is éveken át szorgalmas külmunkatársra volt és töle nem egy magvas cikket volt alkalmunk közölni. — A magyar orvosok és természetvizsgálóknak 1882-ben Debreczenben tartott nagygyűlésének titkára volt s annak ülésén igen tevékeny részt vett. Ebből az alkalomból szerkesztette a legjobb nevű helybeli írók és szakemberek közreműködésével „Debreczen monografiáját” egy vaskos, nagybecsű munkát, mely az ő tevékeny életének legmaradandóbb emléke. Ezelőtt 4 évvel Budapesten megszerezte a közegészségtanári címet. — Két év óta, mint középiskolai orvos és egészséggyan tanár, a gazdasági tanintézetben önként vállalkozott az egészséggyan előadására s egyben a helybeli tanítók és kollégiumi növendékek előtt is eredményes előadásokat tartott ezen fontos tantárgyból. — 1883 óta Hajdúvármegye tiszteletbeli tiszti fővosa. — Tagja a város törvényhatósági és közigazgatási bizottságának. A kollégiumban több ízben helyettesítette dr. Török József tanárt és mikor dr. Koos Gábor reáiskolai tanár Budapestre választottt el, egyideig e helyett ideiglenesen a vegytan tanította. A város közönségének osztatlan részvete környézi ravatalát a megboldogultnak, a kinek halálát a városházáról és kaszinóról lengő gyszlobogók is hirdetik. A család gyászjelentést kiskoru leánya, Zelizy Szeréna adta ki kis testvérei nevében is, s az a következőleg hangzik: A vérző gyermeki szív igaz fájdalommal jelentem, hogy forrón szeretett jó édes atyám Dr. Miskolczi ZELIZY DÁNIEL középiskolai orvos és egészséggyan tanár, Hajdúmegyei tb. fővosa, Debreczen sz. kir. város törvényhatósági és közigazgatási bizottságának tagja, hosszas és kínos betegség után, életének 42-ik évében, f. évi május 12-én, este 3/6 órakor elhunyt. Hilt teteme f. évi május 14-én, délután 4 órakor fog nagy-pallás utcaza 983. szám alatti háztól, az ev. ref. vallás szertar-

alatt működő... és minden... zón érdekelt... nyilatkozatok... eddig nélkül... tedést, nagyon... derecskei, —... minél előbb... kődését az a... ny és az élet... vidéket köz... a világkeres... rezenben az... stris férfiak... Ma reggel... l a hir, hogy... Dániel... osi karának... sági bizottság... yik rendithe... nájának szak... nap este jobb... a gyűző sze... nem engedte... tessen buzog... De hát a... ajunkat, mert... atérőben volt... üdvözölték, a... ult heten kü... gülésén részt... yt terjesztett... a járványos... s statisztikai... tósó szerep... yan ügyben... olyan nemes... gyűléstermek... egsége ismét... álló férfit... sűrű öldök... tarsadalmat... ntézmények... falála nagy... közügyekre... legnagyobb... melynek... gyűlést egye... akította. —... abb toll van... eldányképet... rólására, kü... Miskolczi... tett Bihar... pásztor volt... kollégiumban... t a bécsi és... hol főleg a... — Bécsben... hallgatta... meg, a hol... bb szerepet... nősült; de... halál sze... ből 3 gyer... állanak a jó... z irodalom... a volt. Iro... kor felett",... felett", kü... értekezések... tikai dolgo... ben, részint... ban jelentek... galmas kül... gy magvas... A magyar... 1882-ben... nek titkára... részt vett... e a legjobb... közremű... nogra... sű munkát, arandóbb... en megsz... Két év... egészégtan... nként vál... s egyik... mi növen... kat tartott... ta Hajdu... szti főor... nyhatósági... kollégium... Török Jó... ábor reá is... tt el, egy... vegytant... osztatlan... gboldogult... l és kaszi... k. A csa... s, Z e... nis testvé... g hangzik;... almával je... des atyám... középiskolai... umege tb... törvényha... nak tagja, etének 42-ik... 6 órákor... 14-én, dé... utoza 983... s szertar...

tása szerint tartandó rövid ima után, a czegeled-utcai temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Mely gyászos alkalomra rokonainkat, a megboldogultnak kártársait s jó ismerőseit bánatos szívvel meghívom. Kelt Debreczen, 1889. május 13. Ze izy Szeréna, Róza és Zoltán kis testvéreim; valamint az összes rokon ság nevében is.

— **József főherceg válasza.** Azon üdvözlő feliratra, melyet Debreczen sz. kir. város közönsége pénteken küldött József főherceghez ezüst lakadalmi alkalmából, br. Nyáry Jenő altábornagy ő fensége udvarmestertől szombaton következő távirat érkezett Simonffy Imre kir. tanácsos polgármesterhez: „A város tisztikarának és a közönség nevében kifejezett jó kívánatokát Ó császári és királyi fensége József főherceg ur meleg köszönettel fogadta.“ A távirat Alesuthon lett feladva.

— **A királyi tábla szétosztása kérdésében** Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottsági tagjai tegnap délután bizalmas természetű értekezletet tartottak, melynek lefolyását épen ezért nem közölhetjük. — Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy a „Pesti Hirlap“ — ban és utána több újságban a királyi táblák decentralisatiójáról közölt az a hír, mely szerint az abban elsorolt 10 vidéki város van irányadó helyen kiszemelve, — mint teljesen hiteles és megbízható forrásból értesülünk — légből kapott és semmi alappal nem bír.

— **A felolvasókör** tegnap délután tartotta meg évi közgyűlést gr. D e g e n f e l d J ó z s e f főispán elnökelete alatt. A tagok csekély számmal jelentek meg. Felolvasatott a terjedelmes kimerítő évi jelentés, melyből megemlítjük, hogy a múlt idény alatt 15 alkalommal összesen 19 felolvasás tartottat. A felolvasók közül foglalkozásra nézve 7 tanár-újságíró. Előterjesztett a pénztári jelentés és Tóth Béla pénztárnoknak a felmentvény megadatott. A kör anyagilag kedvező helyzetben van. Megállapított a jövő évi költségvetés. Kóvács János tanár a kör buzgó alelnöke 5 övi működés után tisztéről lemondott s helyébe Csiky Lajos hittanár választott meg. — Dr. B a l k á n y i Miklós ismeretes indítványa a kör szervezetének reformálása iránt javaslatlétét végett kiadott a választmányának. A gyűlésre még visszatérünk.

— **Eljegyzés.** Sz a b o l c s i Lajos fiatal író, a „Gresham“ főtisztviselője eljegyezte De u t s c h Sándor kereskedő s háztulajdonos kedves, művelt leányát Ilona kisasszonyt. Ezt olvassuk a fővárosi hirdalokban. Bennünket a kedves hír közelebről is érint s kell, hogy a legzsinább szerencsekívánatunknak adjunk kifejezést, mert Szabolcsi hosszú éveken át volt lapunknak kedvelt munkatársa s olvasóinknak még bizonyos emlékekben élnek az ő szellemes tárcza csevegései, melyek hol nevé alatt, hol H o n o l o l u álnév alatt írt. Az eljegyzési ünnepély szombaton este folyt le a menyasszony szüleinek házában, hol mintegy száz meghívott vendég mulatott együtt. Számos notabilitás s a Terézváros közönségének cremje vett részt a vacsorán, melynek rendkívül gazdag menüje volt. Kedves meglepetésül szolgáltak a díszes menükártyák a hátlapon a fiatal pár jól sikerült arcképeivel díszítve. A vacsora alatt és az azt követő tánczhoz a B a l á z s Kálmán pompás zenéje huzta a szebbnél-szebb nótákat jókedvével, mert mint mondá, nagyon boldognak érzni magát, hogy ismét egy d e b r e c z e n i ifjú öröminnepen játszhatik. Hogy számos lekesült pohárköszöntő fűszerezte a vacsorát, azt mondanunk is felesleges. Az eljegyzési ünnepen városunkból K a r c z a g Vilmos munkatársunk volt jelen.

— **Szakáll Antal** az országos híri recitátor ki a német, francia és angol költő óriások örök becsü műveiből egy-egy jeleneteket művésziileg elő, esütörtökön 16-án a „Bika“ dísztermében este előadást tart, melynek műsorozata a következő: 1. „A d a l n o k b u j a“ Arany Jánostól. 2. „A b e t e g é s a z o r o s o k“ humoros költemény, Greguss Agostól. 3. „A k e v l á r i b u e s u“ Heine-től, fordította: Szász Károly. 4. Shakespeare „O t h e l l o“ -ja. — J a g ó. — O t h e l l o. Desdemona két fjelenete a megfojtási jelenettel együtt. (recitáció). 5. „A z u t o l s ó a l a m i z s n a“ közkivánatra Petőfitől. 6. „D e s p e r a l t u r“ nagyszerű humoros „monologo“ Jules de Marthold után, franciából fordította Gabányi. 7. Schiller: „Haramiák“-jából „Moór Ferencz nagy jelenete (recitáció). 8. „Bence diák“ humoros felolvasás, egy ő francia rege után, magyarosította: Radó Antal. Helyárok: Páholy: (7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32 sz.) — 3 frt. Kórszék: 1 frt. A lóhely 50 kr. Diák és katonajegy 30 kr. Jegyek előre válthatók: Csáthy Károly ur könyvkereskedésében, előadás estélyén a „Bika“ szálló dísztermében. Kezdeté 8 órákor.

— **Halálozás.** Pájer József helybeli üveg és porcellán kereskedőt súlyos csapás érte. Neje szül. Liposik Josefa urnó elhunyt. A családi gyászjelentés így hangzik: Mély fájdalommal tudatom a magam, — gyermekeim és rokonaim nevében, szeretett nőmnek, a jó

anyának s rokonok PÁJER JÓZSEFNÉ született Liposik Josefának élete 51 dik, boldog házasságának 32-dik évében, agyszé hűdés következtében folyó hó 11-kén délután 2 órákor történt gyászos elhunytát. A felejtethetlen halott temetése Nyomató utcai 773 dik számú házamtól, a róm. kath. vallás szertartással szerint, folyó hó 13 kán délután 5 órákor leend. Mely végtisztességetekre rokonainkat, barátainkat s jó ismerőseinket fájdalmas szívvel meghívom. Debreczen, 1889. Május 11. Id. Pájer József, az elhalt férje; József, Gyula, Béla és Irén az elhaltak gyermekei; és a rokonok nevében is. Az örök világosság fényeskedjék neki!

— **Molnár László** második vendégtájkáról is a nemzeti színházban sok elismeréssel írt a fővárosi sajtó. Molnár másodsor pénteken este a „V a s e m b e r“ czimzerepében lépett fel. Ezen alakításáról a „Budapesti Hirlap“ így ír: „Molnár László, a debreczeni színház tagja, ma a Vasember czimzerepében folytatta bemutatott vendégtájkát. Erőteljes, bár derecsedő kuruz alak volt az ő Bárdi Gábor. A modorbeli nyereség és jellembeli durva önzés, a „Vasember“ két alkotó elemé nála egyesens lelkiségű, akaratörőv s számító, józan észszé nemosedett. Az élet harcaiztól kérges munkás embert ábrázolt, ki munkájából gazdagodott meg s erre büszke; rideg és gyanakvó mások iránt, de fiát a „vas“ izzó melegével szereti. A fiatal színész ez alakot igen jól vezette be. Minden frázist átgondolva és keresetlen, egyszerű s mégis jellemző módon adott elő. Szép mély bariton hangja jól illett a szerephez, a verses szöveget a társalgási hang skáláiban kiváló intelligenciával s minden színpadi modorosság nélkül, azzal a becsúgygyal recitálta, hogy mindig a természetességnek, az igaznak világában maradjon. Míg a dráma cselekménye a szerepkidolgozásnak e nyugodt eszközeit megtűrte, Molnár László teljesen uralkodott szerepe fölött és sikere teljes volt. Abrázolása ott kezdett iogadozni, egyenetlenné válni, hol a szerep szilaj temperamentumot, erős szenvedélyt s nagy hangorót is igényel. Ez elemekkel biztosan bánni még nem tud vagy legalább nem úgy mint a társalgási elemmel s ennek árnyalataival. De egyes megkapó részleteket nyújtott minden felvonásban s a közönség egyszer nyílt jelenetben is megapopta, felvonások után pedig 4—5-ször kihívta.“ A „Fővárosi Lapok“ ezeket írja:

„A nemzeti színházban tegnap volt a vendégszereplő Molnár László második fölépése. A czimzerepét játszta „A vasember“ben, Csiky Gergely pályanyertes tragédiájában. Színészi iskolájának s értelmiségének nem kis diésérét, hogy nem ejtő el egészen ezt a szerepet sem, melyben csupa zordosság, rideg erő minden, azzá lesz még az apai szeretet is; ezt a szerepet, melynek egyetlen mozzanata sines, hogy a lyrikus érzelmeknek csak halvány nyilatkozatát is mutathatná a fiatal színész, a kinek pedig talán épen ez az erősebb oldala. Az igaz, hogy meg nem rázott, — ehez már hangbeli ereje sines elég; rokonszenvesse sem tette ezen rideg alakot, — már csak azért sem, mert nagyon meglátszott, hogy észével játszik s nem szívével: de azt meg kell adni neki, a mit már első fölépése alkalmával is konstátáltunk, hogy bele tud alkalmazkodni a jeles környezetbe s a darab légkörébe. A szerepek apró részletekig való tanulmányozása s helyes értelmezése látszik játéknán s ez a nyugodt mérséklet és következetesség mellett megadja játékának a biztosság ama fokát is, mely szinte könny-déségnek látszik. Csak hogy hiedgen hagy bennünket az az alakítás, melyben nyomról nyomra csak azt látjuk, hogy ki van számítva minden; de nem érezzük, hogy árad belőle a szív melege is, nem a lekesedése heve. S Molnár Lászlónál baj az is, hogy a hős szerepre gyöngye hangja kevésbé hajlékony. A hangbeosztás mesterségségből tegnap már jóval többet mutatott ugyan mint első este, de most meg abba a hibába esett, hogy nem beszél természetesen: valami sajátzerű procedurára erőszakolta nyelvét, melynek hegye minduntalan a felső szápadlászhoz lapult s folytatótt, tompává tették a hangot. Az affektálástól anél is inkább el kell szoknia, mert különben modulataiban nem sok az erőltettség. A tegnapi közönség, mely félig is alig tölté meg a nézőtér, rokonszenvesen fogadta s a tapsok nem is hangzottak egészen érdemtellenül.“

— **Sörtés etető.** — Egy h. b ö s z ö r m é n y i á c s m e s t e r, Puskás János, egy állítólag igen hasznos, oáziszerű készületet talált fel a sertések etetéséhez — Az új találmányt következkben ismerteti a „Hajdu vidék“: „Legelső előnye az, hogy könnyen ide oda mozgatható; ha meleg nap sít, a hűvöstre tehető, ha egy helyen sár van, onnan száraz helyre vihető! a második előnye az, hogy a sertés nem hány pocékba semmit, a mennyit akarunk, annyit becsátunk a tengeriből vagy árpából, vagy daraból élébe. Minden sertés számára egy kü ön hely van szerkesztve s úgy, hogy oda csak a fejét tehető be, de a lábát sohasem; a másik evőczimboráját nem háborgathatja, mert el van rekesztve tőle; rá sem bujhatik, mert nem tér mellé. Az evésre szánt eledel egy — körülbelül száz-tizenegy cm. átmérőjű garabba töltetik; ennek a garabban a közepéből nyulik ki egy vaspálcza; ez — hogy úgy mondjuk — tengely, melyre két rekesztéket lehet és kell alkalmazni; a két rekeszték arra való, hogy ahány sertést akarunk etetni, a rekesztéket úgy illesztjük a készülékre a garabdból

kinyulólóg fókók vannak, kívülről rekesztékekkel ellátva s minden rekesztést ismét egy kis csapóajtóval ellátva; ha tengerit etetünk, a kis csapóajtót félig hagyjuk nyitva; ha próbát eledelt adunk a sertésnek, csak kis nyílást hagyunk, csak annyit, hogy azon az épen szükséges mennyiség menjen a sertés elé; ha látjuk, hogy nem eszik a sertés, egyszerűen elzárjuk előtte a garadot; és mindez körülakban deszkából van előállítva, úgy hogy a készülék úgy néz ki első tekintetre, mintha egy malomkő be volna deszkázva és a körzete vaspánttal el volna látva; ebből vannak erősen beillesztett deszka választékból előállítva az etető rekesztékek és e felé a körzete fele van téve, a garad szintén körülakulag elhelyezve; ennek a körülakú garadnak van egy fűdője, hogy esetleges eső esetén, az etetésre szánt tárgy, még ha a sertés ott hagyta is azt, meg ne ázzék, ha nem az értékesíthető legyen, a mikor ismét éhes lesz a jószág. Az illető mester a hány darab sertésre van a megrendelés, annyi l írtjával készíti el az igen okos találmányt.

— **Friedmann József** vendéglőjét a Hatvan utozán a Mester utezával szemben Gránát ur házában helyezte át.

— **Kéjtázás.** F. hó 18-án ismét egy társas kirándulás lesz Budapestre, mely szerint menet jövet II. osztály 9 ft 40 kr, III. osztály 6 frt 70 krba kerül. Ily jegyek kaphatók a városi menetjegy-irodában.

— **A közoktatásügyi miniszter köszönete.** A vallás és közoktatásügyi miniszter: K á l i a y László földbirtokosnak a Földesen újabban felállítandó ev. ref. leányiskola részére megvett ház és telek árának kifizetésére 2000 frtnak adományozásáért, — Debreczen sz. kir. város közönségének, a h-sámsoni ev. ref. egyháznak leányiskolai telek helyiség vételére történt 620 frtnak ajándékozásáért, — F o d o r Gáborné szül. S o ó s Sára asszonynak 10000 frt értékű összes vagyonának a h-nánási ev. ref. egyház felügyelete alatt létesítendő kisdóldó részére végrendeletileg ki átásha helyezett hagyományozásáért, — végül K a b a nagyközség képviselőtestületének azon áldozat készségeért, hogy a városháza mellett lévő telkét kisdóldó használatára átengedte, azt a ezínak megfelelően berendezte, s az övönő fizetésének pótlására évenként 100 frt segélyt ajánlott fel, — elismerő köszönetét fejezte ki.

— **Debreczen a párizsi világkiállításra.** A párizsi világkiállítás idején, szeptemberben nemzetközi congressus tartatik a vasárnap megünneplése tárgyában. A congressus a francia kormány védnöksége alatt áll. Ugyan ekkor kifognak állítani ezen mgasztos, nagyfontosságú társadalmi ügyben eddigelő megjelent irodalmi munkák is. — A genfi komite val Balogh Ferencz hittanár erre vonatkozólag élénk levelezést folytat és azon iratokat, melyeket a vasárnapgyben a tisztántali ev. ref. egyházkerület kibocsátott, a vasárnapgyi kiállítás gyűjteményébe megküldötte. — A congressus előkészítő bizottsága értesítette Balogh Ferencz urat, hogy ezen kis gyűjtemény, miután Magyarországról tudomása szerint más helyen, mint Debreczenben, nem foglalkoztatja a vasárnap megünneplése a társadalmat; — „Debreczen“ névvel fog megjelöltetni. — Balogh Ferencz, kit a congressus előkészítő bizottsága az egész világra néve alkotott bizottság 25 tiszteletbeli tagjai közé beválasztott, felhívja mindazon Debreczeniek figyelmét ezen vasárnapgyi kiállításra, a kik Párisba készülnek.

— **A Teledgi fürdő** kazán tisztítás miatt egy pár napig zárva lesz.

— **Egy orvos a fogak gondozásáról.** Tekintettel arra, hogy mostanában a száj konzerváló szert hamisítják, olvasóink érdekében indultatva éreztük magunkat a nem rég megjelent „A száj“ című füzetből egy részletet reprodukálni. Dr. Pápai Ernő az említett mű szerkesztője, többek közt a következőket mondja: „Sehol sem követnek el annyi visszaélést, mint a száj és fogkonzerváló szerek terjesztésénél. Legkétesebb értékű folyadékok nagy hangzú frázisokkal magasztaltatnak fel, például: „Egy percz alatt vakító fehér fogak.“ — „Ótszáz forintot annak, a ki fogvizem után még fogfájást kap“ stb. A t. közönség pedig az ilyeneknek gyakran fel-el, pedig azok a „vakító fehér fogak“ ily szerek folytonos használata mellett idő előtt tönkre mennek. Mindezek a szerek nagyobbbrészt gyenge vagy ártalmas utázásai a kipróbált Popp-féle száj konzerváló szer knek vagy savakból összeállított készítmények, melyek előbb-utóbb még az aczét is elpusztítják. Ez idő szerint a legjobb szájjvíz a dr. P o p p - f é l e Anatherin szájjvíz és csodálatos, hogy a közönség, melynek a 40 év óta ismert dr. Popp-féle készítmények mindenütt rendelkezésre állanak, más szereket is használ, különösen most, mikor a feltaláló a palackokat jóval meggyöbbitotta, hogy a szájjvíz bárki által is megvásárolható legyen. — E szerek kaphatók Debreczenben: Dr. Rothschnéknél, Mihalovits I., Tamásy B., Örvényi O., Tóth B., Muraközy K. és Balás Ö. gyógyszerészeknél és Csanak J., Geréby F., Szepessy és Kalenda, Kraitz Gy., Baum M., Weisz A. és Testvére kereskedésében.

Lakváltoztatás.

Van szerencsém a n. é. helybeli és vidéki közönség tudomására hozni, hogy lakásomat

Czegeled-utczára
ABRAHÁM LÁSZLÓ ügyvéd ur
2578. számú házhoz

vettem át, hol is kárpitos, díszítő és tekeasztal (billiard) munkák pontos, díszes kivitelére a n. é. közönség rendelkezésére állok.

Tisztelettel
Austerwell Imre
kárpitos és díszítő.

Kardos László

Debreczenben, Czegeled-utczára.

Ujküldemény érkezett Nyári czérna ruha-szövevényében (Zephyr)

melyek belföldi és angol-gyártmányban a legzűszerűbb és legszebb nőruha kelméket szolgáltatják.

Áruk minőség szerint méterenként 26 kr. és 1 frt közt váltakozik.

Különösen kiemelendő a színek tartóssága és szépsége, valamint a szövet ruganyossága és könnyedsége.

A gazdaközönség és a gőzgépek tulajdonosainak gazdagon felszerelt raktárát valódi angol gépszijakban;

valamint úgy a hazai mint a külföldi elsőrendű gyárak által gyártott

lőszerszám és kocsigyártáshoz

sükségeltet mindenféle b ő r n e m ü e k e t ajánl

LUSZTIG MÓR

bőrgyári raktára
Debreczen, kistemplom bazárépület.

Legnagyobb választék lakás berendezési cikkekben u. m.

szőnyegek, függönyök, butorkelmék, ágy- és asztalterítők, paplanok és madráczok, viaszos butorvászon és parketek.

LYNOLEUM.

Indiai gyékények, cocos futó és lábtörők.

Alkalmi vétel folytán tetemesen le szállított áron ajánlunk:

színes keresztcsikos keleti függönyöket, ágy és asztal terítőket.

Újdonságok: Axminster, Brüssel, Tapestry, Smyrna, Bagdad, Mekka, Emir, Daghestan, Sumak, Turkestan, Kyrman szőnyegek, szövetek és függönyökben

Kunz József és Társánál

Debreczen, kistemplom-bazár.

Rosenberg József

szállító Budapest,

V. Arany János-utca 22. szám alól szállítási bizományi és elvámolási irodáját

VII. Károly-körut 9. udvar balra helyezte át.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos: Vértési Arnold.
Főmunkatárs: Kározy Vilmos.

